

Jordbruksutskottets betänkande

1981/82:25

om trädgårdsnäringen

Motionerna

I motion 1981/82:801 av Erik Johansson m. fl. (s) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att en bättre avvägning och samordning av importen av frukt sker inom ramen för gällande regleringssystem,

2. att riksdagen hos regeringen begär att förslag framläggs om en fond för marknadsåtgärder för i första hand fruktområdet inom trädgårdsnäringen,

3. att riksdagen hos regeringen begär att i fråga om fruktimporten vid kommande EG-förhandlingar beaktas vad i motionen anförts om den svenska yrkesfruktodlingens situation.

I motion 1981/82:1135 av Eric Holmqvist m. fl. (s) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 1 och 3), med hänvisning till vad som anförts i motion 1981/82:1131

1. att riksdagen uttalar att regeringen bör ge styrelsen för teknisk utveckling i uppdrag att, i samarbete med trädgårdsnäringen, växtförädlingsföretag och lämpliga högskoleinstitutioner i Skåne, utarbeta ett samordnat åtgärdsprogram i syfte att öka växthusodlingens konkurrenskraft,

3. att riksdagen uttalar att regeringen bör se över de importtider som nu gäller för bl. a. utländska äpplen och päron och återkomma med förslag som ger bättre skydd åt svensk trädgårdsnäring.

I motion 1981/82:1434 av Anders Högmark och Ingvar Eriksson (båda m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande regleringsbestämmelser i syfte att få ett regelsystem som bättre kan tillgodose fruktodlarnäringens i motionen framförda önskemål och konsumenternas intresse av god produkthygiën.

I motion 1981/82:1440 av Stig Josefson m. fl. (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att snabba och verkningsfulla åtgärder bör vidtas för den svenska trädgårdsnäringen.

I motion 1981/82:1926 av Ulla-Britt Åbark och Lars Svensson (båda s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att snabba och radikala åtgärder krävs för att bevara trädgårdsnäringen och sysselsättningen inom denna.

Utskottet

Utskottet behandlar i detta betänkande några under allmänna motions-

tiden 1982 väckta motioner med förslag om olika åtgärder till stöd för trädgårdsnäringen.

I motionerna 801, 1135 (yrkande 3) och 1434 framhålls behovet av ökat skydd för den svenska fruktodlingen. Enligt motionerna bör åtgärder vidtas i syfte att åstadkomma ett bättre system än f. n. för reglering av importen av äpplen och päron.

Nuvarande gränsskydd för ifrågavarande trädgårdsprodukter består av tullar och importregleringar. Tullen uppgår till 25 öre per kg under perioderna den 16 juni—den 28 februari för äpplen och den 16 juli—den 31 december för päron. Dessutom finns kvantitativa restriktioner under de inhemska avsättningsperioderna. I princip börjar den kvantitativa importregleringen den 1 juli men importlicenser brukar beviljas utan begränsningar till ett datum omkring den 15 augusti för äpplen och den 1 september för päron. Som regel råder importförbud fram till en tidpunkt som fastställs av statens jordbruksnämnd efter överläggningar mellan producenterna och importörer varvid den svenska skördens storlek och avsättningsmöjligheter spelar stor roll. För äpplen brukar öppningsdatum som regel infalla i mitten av januari.

I samband med att riksdagen våren 1979 fastställde riktlinjer för trädgårdsnäringens politik beslöt riksdagen vidta vissa ändringar i tullskyddet på trädgårdsområdet. Ändringarna innebar bl. a. en övergång från viktull till värdetull för vissa produkter, höjningar och sänkningar av tullen samt vissa justeringar av tullperioderna. Tillämpningen av värdetullar innebär att tullnivån värdesäkras och att tullens skyddseffekt inte minskar i takt med inflationen. I fråga om äpplen och päron har emellertid handelspolitiska skäl, framför allt Sveriges åtagande i GATT, befunnits tala för ett bibehållande av viktullar.

Efter hand som kyltransport- och kylagringstekniken har utvecklats har lagringstiden för importerad frukt kunnat successivt förlängas. Detta har i sin tur medfört att systemet med sista importdag blivit allt mindre effektivt som skydd.

Under angivna förhållanden kan det enligt utskottets mening finnas skäl att se över möjligheterna att förbättra det regleringssystem som f. n. gäller och som tillämpats sedan år 1952.

Som även anförs i motionerna har frågan om en effektivare reglering av fruktimporten också aktualiserats i en framställning till regeringen från Trädgårdsnäringens riksförbund. Framställningen, som är daterad den 18 augusti 1981, innehåller ett stort antal förslag till åtgärder i syfte att främja den svenska trädgårdsnäringen. Ärendet bereds f. n. inom budget-, jordbruks- och handelsdepartementen. Genom sistnämnda departements försorg har en omfattande remissbehandling genomförts under hösten.

Enligt utskottets mening förefaller det naturligt att frågan om förbättringar av importregleringen för äpplen och päron även tas upp inom ramen för de överläggningar i ämnet som sker mellan handels- och odlar-

nas organisationer samt statens jordbruksnämnd.

Mot angiven bakgrund synes inte nu erforderligt med något särskilt riksdagsinitiativ med anledning av här behandlade motionsyrkanden. Utskottet föreslår därför att motion 801 (yrkandena 1 och 3) och motion 1135 (yrkande 3) samt motion 1434 lämnas utan ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

I motion 1440 framhålls att den svenska trädgårdsnäringen i dag är hårt pressad av både många och svåra problem. Motionärerna, som anser det vara ytterst angeläget att stärka den svenska trädgårdsnäringens konkurrenskraft, pekar i motionen på några väsentliga områden där de anser att snabba åtgärder är nödvändiga för näringens framtida existens.

I motionen berörs särskilt behovet av bättre gränsskydd för snittblommor, vitkål och isbergssallad. Åtgärder krävs mot EG:s exportsubventioner för tomater och äpplen. Vidare begärs ökade medel till rationaliseringslån och till energibesparande åtgärder. Andra förslag avser införande av räntestöd och en fond för marknadsfrämjande åtgärder. Inrättandet av en fond avseende fruktområdet ingår också bland förslagen i motion 801 (yrkande 2).

I motion 1926 som särskilt betonar den minskade sysselsättningen inom trädgårdsnäringen framhålls också behovet av snabba åtgärder till stöd för näringen. Enligt motionärerna bör trädgårdsnäringens utredningen få i uppdrag att framlägga erforderliga förslag.

Vad först gäller inrättandet av fond för marknadsbefrämjande vill utskottet erinra om att ett av 1974 års trädgårdsnäringens utredning framlagt förslag om inrättande av en dylik fond diskuterades av riksdagen år 1979 i samband med antagandet av riktlinjer för trädgårdsnäringens politik. Det befanns därvid att hithörande frågor krävde ytterligare överväganden. Dessa borde lämpligen anförtros åt trädgårdsnäringens utredningen som ett led i dess fortsatta arbete rörande marknadsfrågorna på trädgårdsområdet. Utredningsarbetet borde främst inriktas på att skapa ett system med kollektiva marknadsfrämjande åtgärder.

Enligt vad utskottet inhämtat kan trädgårdsnäringens utredningens förslag om marknadsfrämjande åtgärder väntas föreligga under våren eller försommaren detta år.

Såväl förslaget om inrättande av en fond som övriga nyss berörda frågor ingår bland de frågor som tagits upp i den tidigare omnämnda framställning från Trädgårdsnäringens riksförbund som f. n. är föremål för prövning inom regeringskansliet.

I avvaktan på resultatet av de sålunda pågående övervägandena finner utskottet inte heller nu berörda motionsyrkanden påkalla någon riksdagens ytterligare åtgärd. Motionerna 801 (yrkande 2), 1440 och 1926 avstyrks därför.

I motion 1135 (yrkande 1) föreslås att regeringen ger styrelsen för teknisk utveckling (STU) i uppdrag att, i samarbete med trädgårdsnäring-

en, växtförädlingsföretag och lämpliga högskoleinstitutioner i Skåne, utarbeta ett samordnat åtgärdsprogram i syfte att öka växthusodlingens konkurrenskraft. I huvudmotionen 1131 framhålls att förutsättningen för att trädgårdsnäringen skall kunna komma till rätta med sina lönsamhetsproblem utan ytterligare subventioner eller ökat tullskydd är att oljeförbrukningen i växthusen kan minska på olika sätt. Det behövs därför utökade forsknings- och utvecklingsresurser med speciell inriktning på att främja ökad energisnålhet inom trädgårdsodlingens olika led, alltifrån hårdigare plantor och bättre odlingsteknik till energisnålare växthus.

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades förra året av riksdagen i samband med antagandet av riktlinjer för energipolitiken. Som då konstaterades ingår forsknings- och utvecklingsarbete med speciell inriktning på att främja ökad energisnålhet inom trädgårdsodlingens olika delar i delprogrammet Jordbruk och trädgårdsnäring inom det statliga energiforskningsprogrammet. Riksdagen godkände förra året ett regeringsförslag om att beräkna anslagsramen för nämnda delprogram till 11 milj. kr. för treårsperioden 1981/82—1983/84. Förslaget innebar en dryg fördubbling av insatsnivån inom området jämfört med föregående treårsperiod. Till grund för ställningstagandet låg ytterst ett förslag till åtgärdsprogram som hade utarbetats av STU i samarbete med berörda intressenter. I genomförandet av programmet skulle bl. a. tekniska fakulteten vid Lunds universitet samt Sveriges lantbruksuniversitet i Alnarp medverka. Näringsutskottet som beredde ärendet konstaterade (NU 1980/81:60) att motionärernas önskemål fick anses tillgodosedda och fann med hänsyn därtill att motionen i berörd del inte borde föranleda någon åtgärd. Detta blev också riksdagens beslut.

Något skäl till ändrat ståndpunktstagande i frågan från riksdagens sida har enligt utskottets mening inte förebragts. Utskottet föreslår därför att motion 1135 yrkande 1 lämnas utan bifall.

Utskottet hemställer

1. beträffande *skyddet för svensk fruktodling*
att riksdagen lämnar motion 1981/82:801 yrkandena 1 och 3 och motion 1981/82:1135 yrkande 3 samt motion 1981/82:1434 utan ytterligare åtgärd,
2. beträffande *åtgärder för att främja trädgårdsnäringen*
att riksdagen avslår motion 1981/82:801 yrkande 2 samt motionerna 1981/82:1440 och 1981/82:1926,
3. beträffande *forskning rörande trädgårdsnäringens energiproblem*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1135 yrkande 1.

Stockholm den 30 mars 1982

På jordbruksutskottets vägnar
HANS WACHTMEISTER

Närvarande: Maj Britt Theorin (s), Börje StenSSon (fp)*, Hans Wachtmeister (m), Åke Wictorsson (s)*, Filip Johansson (c), Gunnar Olsson (s), Sven Eric Lorentzon (m)*, Håkan Strömberg (s), Märta Fredrikson (c), Martin Segerstedt (s), Esse Petersson (fp), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c), Jan Fransson (s) och Margareta Winberg (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

